

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 229/2017-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. mája 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou Mgr. Kristínou Grausovou, PhD., PROVENTUS | advokáti s. r. o., Mostová 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 11 CoP 67/2016-213 z 24. januára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. apríla 2017 doručená sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 20 ods. 1

a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 CoP 67/2016-213 z 24. januára 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že krajský súd napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) č. k. 20 P 97/2015-147 z 24. novembra 2015 tak, že sťažovateľovi uložil povinnosť platiť matke maloletých detí výživné v sume po 200 € na každé z jeho maloletých detí a zároveň ho zaviazal aj na splácanie už zročného výživného za obdobie od 1. mája 2015 do 6. novembra 2015.

3. Sťažovateľ vo svojej rozsiahlo koncipovanej sťažnosti uvádza, že krajský súd ako súd odvolací napadnutým rozsudkom porušil jeden z princípov civilného procesu, konkrétne princíp zákazu reformatio in peius, ktorý vyplýva z § 16 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) v spojení s § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“). Sťažovateľ považuje napadnutý rozsudok za protiústavný aj z dôvodu, že pri určení výživného nebola zohľadnená výška na maloleté deti poberaných sociálnych dávok zo sociálneho systému Rakúskej republiky. Prezentuje pritom názor, že poskytované sociálne dávky *„predchádzajú vyživovacej povinnosti rodičov“* a majú byť *„priamo zohľadnené pri určovaní vyživovacej povinnosti rodičov k deťom, a to v ich plnej výške. Opačný prístup porušovateľa je potom zjavným porušením práva na spravodlivý súdny proces a podľa sťažovateľa dosahuje v danom prípade zreteľných protiústavných rozmerov.“*. Následne poukazuje na konkrétnu judikatúru všeobecných súdov v obdobných právnych veciach (napríklad R 69/1971, R 6/1977, R 3/1985), ako aj na odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25 CoP 19/2016 z 8. júna 2016, prezentujúc pritom názor, že týmito *„závermi ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, iných odvolacích súdov a právnej vedy k problematike existencie iných zdrojov krytia výdavkov deti sa však konajúce súdy v právnej veci sťažovateľa vôbec neriadili. Porušovateľ navyše na cit. judikatúru absolútne nereflektoval, hoci bola uvedená v odvolaní sťažovateľa voči Rozsudku OS... Okrem namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci*

sa teda odvolací súd mal argumentačne vysporiadať aj s tým, prečo by cit. judikatúra nemala byť aplikovateľná aj v predmetnej veci. Porušovateľ však v napadnutom Rozsudku KS len stroho konštatoval, že na odvolacie námietky neprihliadal (str. 11 Rozsudku KS). Na okraj sťažovateľ dodáva, že takéto odôvodnenie rozhodnutia vykazuje okrem iného i známky arbitrárnosti.“. V ostatnej časti sťažnosti sťažovateľ rozvádza celkový skutkový stav veci vrátane svojich osobných, majetkových a zárobkových pomerov, ktoré porovnáva s osobnými, majetkovými a zárobkovými pomermi matky maloletých detí, a namieta aj záver konajúcich súdov o podiele matky na zabezpečení osobnej starostlivosti o deti s odôvodnením, že napadnutý rozsudok nekvantifikuje rozsah vyživovacej povinnosti matky, ktorá má byť kompenzovaná jej osobnou starostlivosťou.

4. Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vo veci takto rozhodol:

„a/ Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, č. k.: 11 CoP/67/2016-213 zo dňa 24.01.2017, bolo porušené základné právo [REDAKOVANÉ]... upravené v čl. 19 ods. 2, čl. 20, ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy... a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru... a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru ...

b/ Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k.: 11 CoP/67/2016-213 zo dňa 24.01.2017 sa zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

c/ Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky voči porušovateľovi v rozsahu 100 %.“

II.

5. V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predpisov každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľov a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

8. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

9. Ústavný súd vychádzajúc z obsahu sťažnosti zistil, že sťažovateľ v podstatnom namieta porušenie základných zásad zaručených Civilným sporovým poriadkom a aj skutočnosť, že krajský súd sa napadnutým rozsudkom odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe v obdobných veciach. Vzhľadom na obsah v sťažnosti formulovaných dôvodov ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že sťažovateľ podal vo veci 12. apríla 2017 dovolanie, ktoré odôvodnil odchýlením sa krajského súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a v prípade, ak by dovolací súd považoval sťažovateľom označenú judikatúru za nepoužiteľnú, tiež tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá dosiaľ dovolacím súdom nebola vyriešená.

10. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa má najprv a predovšetkým Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (m. m. III. ÚS 26/09, III. ÚS 109/2010, III. ÚS 199/2010, III. ÚS 462/2011) a až následne ústavný súd.

11. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ svoje námietky uplatnené v sťažnosti podanej ústavnému súdu zároveň pred začatím konania uplatnil aj dovolaním na najvyššom súde, pričom dovolacie konanie v súčasnosti nie je skončené, bolo potrebné sťažnosť proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietnuť pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, bude ešte rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Existuje totiž iný súd v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorý má právomoc rozhodovať o ochrane sťažovateľom označených práv a slobôd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

12. Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 358/09, III. ÚS 114/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o takomto mimoriadnom opravnom prostriedku. V daných okolnostiach sa však musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľa prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd majúc na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46

ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľovi lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozsudku krajského súdu č. k. 11 CoP 67/2016-213 z 24. januára 2017 (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

13. S ohľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. mája 2017